

TÜRKMENİSTAN MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ
ÜLKE RAPORU

1- Müteahhitlik Sektörü

a) Türkmenistan Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2023-2024 Yılı Bilgileri ve 2025-2026 Yılı Beklentileri

Türkmenistan'ın temel gelir kaynağının Çin'e yapılan doğalgaz ihracatından elde edilmesi nedeniyle doğalgaz fiyatlarındaki gelişmeler Türkmenistan'ın devlet olarak yürütebileceği müteahhitlik projelerinin miktarını ve hacmini belirlemektedir. Türkmenistan'da 2015 yılında başlayan doğalgaz fiyatlarındaki düşük seyir dolayısıyla yaşanan gelir kaybı ekonomide sıkıntılara sebep olmuş, döviz kıtlığı dolayısıyla ülkede bütün sektörler ve özellikle de müteahhitlik sektörü bu durumdan çok etkilenmiştir. Bununla birlikte, pandemi sonrasında başlayan ve Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı sonrasında iyice kendini hissettiren emtia fiyatlarındaki artışlar Türkmenistan ekonomisi için olumlu yansıyarak 2021-2022 yıllarında gelir artışına sebep olmuş, ancak Rusya'nın Avrupa'ya doğalgaz satışlarının düşmesi sonrasında alternatif olarak Çin'e satışını artırmak istemesi nedeniyle Türkmenistan üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu süreçte gelirlerini artırmak için İran, Azerbaycan, Irak ve Türkiye gibi ülkelere swap yoluyla doğalgaz satış anlaşmaları yapılmış, keza komşu ülkelere elektrik satışlarında da artışlar yaşanmıştır. Bu kaynaklardan elde edilen gelirlerle öncelikle enerji çevrim santralleri, hastane, doğalgazdan benzin ve diğer kimyasal ürünler üretimi için fabrikalar kurulması projelerinin bir kısmı tamamlanmış bazıları devam etmektedir. Bir süredir fizibilite çalışmaları yürütülen ve Türk firmalarının da içinde yer aldığı doğalgazdan benzin üretim tesisinin ikinci etabı, yeni bir gübre fabrikası, polimer fabrikasının revizyonu projelerinin yakın zamanda başlaması beklenmektedir.

b) Türkmenistan'da Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkılacak Önemli Projeler

Türkmenistan'da halihazırda, doğalgazdan benzin üreten fabrikanın kapasitesinin büyütülmesi, 2020'li yıllarda başlayan ancak Afganistan'daki rejim değişikliği sonrasında ilerlemesi sekteye uğrayan TAPI(Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan) Doğalgaz Boru Hattında ilave işler ile TAP-500 (Afganistan-Pakistan-Hindistan)'a elektrik satım ve enerji nakil hattındaki çalışmalara hız verileceği, yeni cam fabrikası, rüzgar ve güneş enerjisi tabanlı hibrit enerji üretim santrali, ikinci etabının inşaatı devam eden Arkadağ City'nin içerisinde yapılması düşünülen ek işler, ihale bedeli yaklaşık 5 milyar doları bulması beklenen ancak bir süredir konuşulmayan Aşkabat City projesi, Aşkabat-Türkmenbaşy otoyolu, 100 MW Güneş Enerji Santrali, Türkmenabat-Mary-Aşkabat-Türkmenbaşy demiryolunun renovasyonu, Galkınış gaz sahasının geliştirilmesi, Turgundi demiryolu istasyonunda antrepoların yapımı, Turgundi-Herat demiryolu, ve taşınması projesi, yeni Üre ve Fosfatlı gübre fabrikaları, yağ vb. tarımsal ürün işleme tesisleri, inşaat malzemeleri fabrikaları, hastane ve diğer sağlık tesisleri, yeni karayolu ve otoyolların yapımı, demiryollarının modernizasyonu, askeri ve ticari gemi yaptırılması gibi büyük ve önemli projelerin hayata geçirilmesi beklenmektedir.

c) Projelerin Finansmanı

Türkmenistan'da devlet ekonomiye hakim konumdadır ve tüm büyük ihaleler Devlet Kurumları tarafından açılmaktadır. Projelerin finansmanı Devlet tarafından sağlanmaktadır. Son

zamanlarda, Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği tarafından kurulan Ryzgal Bank üzerinden kamu kaynakları tahsis edilerek finans sağlanması yoluyla da seracılık, et ve tavuk sektörlerine kaynak sağlanmaya başlanmıştır. Uluslararası alanda, proje bazında Japon Bankaları, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa Kalkınma Bankası ve İslam Kalkınma Bankası ve BAE Yatırım Fonu ile görüşmeler yapılmaktadır.

Finansal Kuruluşlarla Mevcut İş Birliği

- Abu Dabi Kalkınma Fonu (ADFD) - 3 proje;
- Asya Kalkınma Bankası (ADB) - 2 proje;
- İslam Kalkınma Bankası (IDB) - 7 proje;
- OPEC Uluslararası Kalkınma Fonu (OFID) - 1 proje;
- Suudi Arabistan Kalkınma Fonu (SFD) - 3 proje;
- Dünya Bankası - 1 proje;
- Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) - 1 proje;
- Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) ve Japonya İhracat ve Yatırım Sigortası (NEXI) - 4 proje;
- Çin İhracat-İthalat Bankası - 8 proje;
- Commerzbank AG ve Euler Hermes - 3 proje;
- Credit Suisse, Commerzbank AG ve SERV Schweizerische Exportrisikoversicherung - 1 proje;
- Intesa Sanpaolo S.p.A, Milano ve SACE - 1 proje;
- Banca Monte dei Paschi di Siena ve SACE-1 projesi;
- ING, Tokyo, İslam Yatırım ve İhracat Kredi Sigorta Kurumu (ICIEC) ile - 3 proje;
- Deere Credit Inc. - 5 proje;
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası

Gerçekleştirilen projeler:

- Demiryolu Taşımacılığı sisteminin modernizasyonu (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı);
- Fiber optik kablo ve ilgili ekipmanların montajı (İslami Kalkınma Bankası);
- Kuzey-Güney Demiryolu projesinin Bereket-Buzhun kısmında elektrifikasyon ve iletişim ekipmanları ile demiryolu bakımı ekipmanlarının temini (Asya Kalkınma Bankası);
- Kuzey-Güney projesinin Bereket'teki Bereket-Etrek Demiryolu ve Lokomotif Deposu inşaatı (İslami Kalkınma Bankası);
- Telekomünikasyon ekipmanlarının tedariki (Çin İhracat-İthalat Bankası);
- Demiryolu Yolcu Vagonu ve Lokomotif Tedariki (Çin İhracat-İthalat Bankası);
- Tanker İnşası (İslam Kalkınma Bankası);
- Telekomünikasyon Geliştirme Ağı Projesi (İslam Kalkınma Bankası).
- Ulusal Elektrik Şebekesi Düzeltme.
- 1994 yılından bu yana, İslam Kalkınma Bankası (İSKB), Türkmenistan'da enerji, ulaştırma, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) ve sağlık hizmetleri gibi kritik sektörlerle odaklanan 33 proje için 1,4 milyar ABD dolarının üzerinde onay vermiştir.

İSKB'nin Türkmenistan'daki portföyü, kritik altyapı ve sosyal ihtiyaçları karşılayan çeşitli dönüştürücü projeleri içermektedir:

1. TAPI Gaz Boru Hattı Projesi (350 milyon ABD Doları): Bu iddialı girişim, enerji güvenliğini artırmayı ve sınırlar ötesi ekonomik iş birliğini teşvik etmeyi amaçlayan bölgesel bir enerji projesi olan Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan (TAPI) gaz boru hattının inşasını desteklemektedir.

2. Bereket-Etrek Demiryolu Projesi (371 milyon ABD Doları): Bu demiryolu geliştirme projesi, Türkmenistan'ın ulaşım altyapısını güçlendirerek bağlantıyı iyileştirmekte ve bölge içinde ve dışında ticareti kolaylaştırmaktadır.

3. Telekomünikasyon Ağı Geliştirme (273 milyon ABD Doları): Bu proje, Türkmenistan'ın BT altyapısının modernizasyonuna, daha iyi bağlantı, dijital inovasyon ve bilgiye erişim sağlanmasına odaklanmaktadır.

4. Sağlık Hizmetlerinin Modernizasyonu (169 milyon ABD Doları).

d) Sektördeki İş Fırsatları

Türkmenistan kalkınma yolunda olan bir ülkedir. Türkmenistan'ın Milli Lideri G. Berdimuhammedov ile oğlu Devlet Başkanı S. Berdimuhammedov ülkenin hızlı bir şekilde gelişmesi için çaba sarfetmektedirler. Bu kapsamda ülkede inşaat alanında yapılacak pek çok iş bulunmaktadır. Ancak ülkenin müteahhitlik sektörü özellikle Türk firmalarından edindikleri bilgi ile know-how gerektirmeyen küçük ve orta ölçekli işleri yapabildiklerinden bu alanlarda artık Türk inşaat firmalarının doğrudan iş alma imkanı hemen hemen kalmamıştır. Bazen bu alanlarda inşaat işi alan Türkmen inşaat firmaları Türk inşaat firmalarından alt yüklenici olarak faydalanmaktadırlar. Bunların dışında büyük projeler üstlenen Gap İnşaat, Çalık Enerji, Rönesans, Nata İnşaat, İlk İnşaat, Gülhan-Dearsan, Eser İnşaat firmaları yaptıkları işlerle ülkede kendilerini kanıtlamış ve yeni işler üstlenecek kapasitededirler.

e) Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

Yabancı inşaat firmalarının Türkmenistan'da faaliyette bulunmalarına yönelik bir kısıtlama bulunmamaktadır. Yabancı inşaat firmaları uluslararası ihalelere katılabilmekte, ihale almaları durumunda ülkede şube açabilmektedirler. Ancak, ülkede ihale kazanmayan yabancı firmaların şube kuruluşuna 2013 yılından bu yana izin verilmemektedir.

Ancak şunu özellikle ifade etmek gerekir ki, zaman zaman bitirilen işlerin hakedişlerinin ödenmesinde veya kabullerde yaşanan gecikmeler veya sözleşme dışı yaptırılan ve bedeli bir türlü ödenmeyen ekstra işler firmalara sıkıntı yaşatabilmektedir. Bu sebeple Türkmenistan'da faaliyet göstermek isteyen müteahhitlik firmalarının kendi öz sermayelerinin yeterli olması, herhangi bir hakediş alamamaları veya gecikme durumunda işlerin yürütülmesi için finans imkanlarının yeterli olması gerekmektedir.

Firmaların Türkmenistan'da inşaat ve mali alanda uygulanan mevzuatı bilen yerel elemanlarla ve avukatlarla çalışması her zaman yararlı olmaktadır. Türkmenistan'da yabancı müteahhitlik firmalarında çalıştırılacak yerel personel sayısı toplam istihdamın % 90'ı olmak zorundadır.

Geçici olarak getirilen makine ve ekipman için geliş değerinin % 50'sine varan oranlarda gümrük vergisi tahsil edilebilmektedir.

Türkmenistan'da faaliyet gösteren yerel inşaat firmaları büyük çaplı ve teknoloji gerektiren inşaat işlerini yürütecek düzeye henüz gelmemekle birlikte büyük gelişme kaydetmişlerdir. Bu nedenle, sanayi tesisleri, hava ve kara limanları ve özel binaların yapım işleri yerli firmalar tarafından, yabancı firmalardan da destek alınarak yerine getirilebilmektedir.

f) Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

Türkmenistan’da alt yükleniciler artmaya başlamıştır. Pekçok inşaat firması yerel alt yüklenicilerle çalışmaktadır. Makine ve ekipman ithalatında bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak, bu makine ve ekipmanın 5 yaşından eski olmaması gerekmektedir.

Müteahhitlik firmalarına Devlet tarafından, lojistik alanlar \$ bazında belirlenen fiyatlarla kiraya verilmektedir. Firmalar bu alanlarda işçilerin yerleşimi ve ekipman-malzeme depolama amaçlı lojistik merkezler oluşturmaktadırlar.

Türkmenistan’da inşaat malzemesi üretiminde de ciddi bir artış olmaya başlamıştır. Yerli ürün kullanımını teşvik eden tedbirler alınmaya başlamıştır.

g) Kalifiye İşgücü Temini

Ülkede alt yüklenicilerin oluşması ile birlikte yerel kalifiye eleman temini de artmıştır. Bununla birlikte, halen Türkmen inşaat firmalarında mühendis ve teknik eleman düzeyinde Türk veya başka ülke vatandaşı istihdamı bulunmaktadır.

h) Türkmenistan’da Müteahhitlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları

Japon firmaları yüksek teknoloji gerektiren büyük ihaleler almış, bu kapsamda “Sumitomo” firması doğalgazdan elektrik çevrim santrali, “Kawasaki” firmasının doğalgazdan benzin üretimi, “Mitsubishi” firmasının doğalgazdan gübre üretim tesisi ve “Toyo” firmasıyla Güney Koreli “Hyundai” ve “LG” firmalarının ortak yapımı olan polimer üretim tesisleri önemli projeler olarak hayata geçirilmiş; bunun dışında Fransız “Bouiges Türkmen” inşaat firması Türkmenistan’da oteller, müzeler, banka binası, kamu kurumu hizmet binası gibi projeler üstlenmiştir. Yine Fransız “Vinci” firması kamu kurumu hizmet binaları yapmış, ancak sonraları yeni ihale alamamıştır. Ayrıca Rus “Vozrojdeniya” firması karayollarının, çevre yollarının, altyapı ve köprülerin yapımını gerçekleştirmiştir.

Bunlar dışında ülkenin temel gelir kaynağı olan doğalgaz ve petrol çıkarma ve taşıma işleri için yabancı firmalar Örneğin Çinli CNPC, BAE’li Dragon Oil, Rus Lukoil, Azeri Socar ve Malezyalı Petronas vb firmalar da sektörde çalışmaktadırlar.

i) Türkmen Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Türkmen inşaat firmaları henüz yurt dışında proje üstlenecek düzeyde değildir. Türk inşaat firmalarının Türkmen inşaat firmaları ile yurt dışında bir proje üstlenmesi de bu aşamada mümkün görülmemektedir.

Türkmen inşaat firmaları, üstlendikleri bazı işlerde küçük ve orta ölçekli Türk veya başka ülke inşaat firmalarından destek almaktadırlar.

2- Teknik Müşavirlik Sektörü

a) Türkmenistan’ın Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2023-2024 Yılı Bilgileri ve 2024-2025 Yılı Beklentileri

Türkmenistan’da Teknik Müşavirlik alanında yerel firmalar henüz gelişme aşamasındadır. Bu alanda yoğunlukla yabancı firmalardan hizmet alınmaktadır.

b) Sektördeki İş Fırsatları

Türkmenistan’da faaliyet gösteren müteahhitlik firmaları, teknik alanda ihtiyaç duyduğu teknik müşavirlik hizmetlerini yabancı şirketlerden almaktadırlar veya işveren Devlet Kurumları bu hizmet için yine yabancı firmalarla anlaşma yaparak proje bazında hizmet almaktadırlar.

3- Müteahhitlik, Teknik Müşavirlik Yabancı Yatırım Mevzuatı

a) *Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi*

Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü düzenleyen özel bir mevzuat bulunmamaktadır. Yabancı şirketler, Yabancı Sermaye Mevzuatı çerçevesinde ve ülkelerle yapılmış, yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarına göre faaliyet göstermektedir.

Ancak, ülkedeki yönetim şeklinden kaynaklanan ağır bürokrasi ve yargı kuruluşlarının yeterince bağımsız olmaması nedeniyle, yabancı şirketler haklarını yasal olarak korumakta zorlanmaktadır. İç hukukta devlete karşı yargı yoluyla sonuç almak genel olarak mümkün değildir. Bu nedenle, sorunlarına çözüm bulamayan şirketler haklarını yurt dışı kurumlarda arama yoluna gitmektedir. Uluslararası tahkim mahkemeleri ise iç hukuk yolunun tamamlanmasını veya bu mekanizmada makul bir sürede sonuç alınamamasını şart koşmaktadır.

b) *Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi*

Türkmenistan’da yatırım ortamının iyileştirilmesi için hukuki düzenlemeler yapılmaktadır. Yatırım mevzuatının dünya standartlarına çıkarılması için önemli çaba gösterilmektedir. Türkmenistan’ın doğalgaz ve petrol bakımından zengin rezervlere sahip olması nedeniyle ülkeye gelen yabancı yatırımların büyük bir kısmı bu sektörde toplanmış bulunmaktadır.

Yabancı yatırımların uluslararası kanunlar çerçevesinde korunmasına büyük önem veren Türkmenistan’ın, taraf olduğu birçok uluslararası sözleşmeler bulunmaktadır. Örneğin, 1965 tarihli Devletler ile Diğer Devlet Vatandaşları arasındaki Yatırım İhtilaflara dair Washington Sözleşmesi, 1992 tarihli BDT Devletleri Arasında Ekonomik ilişkilerin İhtilaflarının dair Kiev Sözleşmesi yer almaktadır. Türkmenistan ayrıca, çok sayıda ülke ile yatırımların karşılıklı korunması ve çifte vergilendirmenin kaldırılması yönündeki anlaşmalara imza atmıştır.

Bununla birlikte yeni bir gelişme olarak Türkmenistan, 19 Nisan 2022 tarihinde, 10 Haziran 1958’de New York’ta kabul edilen Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizine Dair Sözleşme’yi sözleşmeye taraf ülkeler için, bu tarihten sonra ortaya çıkan ticari konularda verilecek mahkeme kararlarına munhasır olmak üzere tanımayı kabul etmiştir.

Türkmenistan’da yapılan hukuki düzenlemelere rağmen, yabancı yatırımları ülkeye çekecek cazip yatırım ortamı henüz mevcut değildir.

c) *Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi*

Türkmenistan’da faaliyet gösteren müteahhitlik firmalarının yabancı işçi çalıştırmasında bir yasak bulunmamaktadır. Ancak, çalıştırılacak işçi oranı; yerli %90, yabancı %10’dur.

Yabancı işçiler için vize işlemlerinin resmi prosedürü oldukça fazladır. Ayrıca, çoğu zaman işlem sürecinde zorluklar yaşanmakta ve sebebsiz red cevapları da verilebilmektedir.

Şirketlerin vergilendirilmesi ve çalıştırdıkları işçiler için sosyal güvenlik ödemeleri sıkı takip edilmektedir.

Yabancıların şirket kurmaları halihazırda izne tabidir ve şu anda izin verilmemektedir. Sadece müteahhitlik alanında ihale almış şirketlerin şube açmasına izin verilmektedir.

4- Türk Firmalarının Faaliyetleri

a) Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarınca Türkmenistan’da Takip Edilen Projeler

Yıllar itibariyle Türk firmalarının Türkmenistan’da üstlendiği proje tutarları

1992-2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4.101	668	545	601	1.068	3.077	4.074	2.163	4.578	3.498	5.192	9.151
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 (1-9)
4.235	3.168	62	45	725	768	296	623	282	3.357	302	564
TOPLAM		53.144		Milyon \$							

Türk müteahhitlik firmaları Türkmenistan’ın bağımsızlığını kazanmasından bu yana Türkmenistan’da 50 milyar doları bulan 1.080 projeyi başarıyla tamamlayarak teslim etmiştir. Türk firmaları Türkmenistan’da halihazırda, üç adet hastane yapımı, at binicilik tesisi inşaatı, doğalgazdan elektrik üretim santrali inşaatı, kompresör istasyonu, AVM inşaatı, polimer tesisi renovasyonu projesi ve diğer bazı projelerden oluşan toplamda 4,3 Milyar \$’lık işi yürütmektedir.

Bunların yanısıra, Türk firmalarının üstlendiği ve yakında dönemde başlaması beklenen iki önemli proje daha bulunmaktadır. Aşağıda detayları verilen bu iki projeye birlikte 2025 yılında Türk firmalarınca üstlenilen proje tutarının 3,5 Milyar \$’a ulaşması ve mevcut projelerle birlikte devam eden projeler toplamının 7 Milyar \$’ın üzerine çıkması beklenmektedir.

Ahal Ovadandep’e gazdan benzin üretim tesisi projesinin Rönesans Endüstri Tesisleri İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Türkiye) ve Kawasaki Heavy Industries (Japan) oluşan bir konsorsiyum tarafından yapılması için Nisan ayında çerçeve anlaşma imzalanmış olup henüz Başkanlık kararı yayımlanmamıştır. Yıllık 600 bin ton benzin, 12 bin ton dizel ve 115 bin ton LPG üretilmesi planlanmaktadır. 2019 yılında tamamlanan birinci fazın değeri 1,7 Milyar \$ olup ikinci fazın proje değerinin de yaklaşık seviyelerde olacağı tahmin edilmektedir.

Türkmenkimya’nın GAP İnşaat Yatırım ve Dış Ticaret A.Ş. (Türkiye) ve Mitsubishi Heavy Industries Ltd.’den (Japan) oluşan bir konsorsiyum ile Türkmenbaşı’nda yıllık 1,155 milyon ton üretim kapasiteli bir üre (karbamid) fabrikası inşa etmek üzere kontrat yapabilmesine imkan tanıyan Başkanlık Kararı yayımlanmıştır. İnşaat sürecinin 2026 yılında başlaması ve 2030 yılında tamamlanması beklenmektedir. 2020 yılında tamamlanan aynı kapasitedeki Garaboğaz

gübre fabrikasının proje değeri 1,3 Milyar \$ olup yeni fabrikanın da proje değerinin yaklaşık seviyelerde olması beklenmektedir.

Söz konusu büyük projeler Türk firmaları ve diğer ülkelerin firmalarıyla birlikte konsorsiyum olarak alınmakta ve projede kullanılacak teknolojik makine ve ekipmanların bu ülkelerden ithal edilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, projede kullanılacak birçok makine, malzeme ve ekipman da ülkemizden alınabilmektedir. Bu itibarla, firmalarımızca üstlenilen müteahhitlik projeleri Türkmenistan'a ülkemizden yapılan ihracatı olumlu yönde etkilemektedir. Nitekim son yıllardaki ihracat kalemlerimiz incelendiğinde Bilim Makine tarafından inşa edilen çimento fabrikaları veya Çalık enerji tarafından yürütülen enerji projeleri için kullanılan birçok ürünün ihracatımızda öne çıktığı görülmektedir.

Türk Firmaları Tarafından Türkmenistan'da Yapımı Devam Eden Projeler

Firma Adı	İşin Adı
Kepmark Teknoloji	Seramik ve Vitrifiye fabrikası
İlk İnşaat	Ana Çalışma Dubası ve Demir Elleçleme Romorkörü ve personel temini, Yemek hizmeti, Duba Yönetim Sistemi ile Romorkör yönetim sisteminin kurulması ve işletilmesi
İlk İnşaat	Petrol Depolama ve Transfer Tesisi Petrol Temizleme ve Kapasite Artırım Projesi
İlk İnşaat	Deniz Platform Sabit Kaideli Vinç Değişimi Projesi
İlk İnşaat	Deniz derinleştirme işleri
Gap İnşaat	Uluslararası pediatri merkezi
Gap İnşaat	Uluslararası onkoloji ilmi-klinik merkezi
Gap İnşaat	Diş tedavi merkezi
Nema Peyzaj	Cumhurbaşkanlığı köşkü çevresi için çiçek ve ağaçların alımı ve ekilmesi
İlk İnşaat	Platform yenileme
Gap İnşaat	At binicilik tesisi yenileme işi
Çalık Enerji	1574 MW Kombine Elektrik Çevrim Santrali
TÜMAŞ Türk Müh. Müş. Ve Müteahhitlik A.Ş.	Türkmenistan Deniz Taşımacılığını Geliştirme Projesi / Gemi İmalatı Ve Liman İllerine Ait Konsept Tasarım Ve Saha Kontrollük Hizmetleri
Ibc Dış Ticaret	Türkmenbaşı Rafinerisi MSCC (Millisecond Catalytic Cracking) Ünitesi Buhar Elde Etmek İçin Kullanılan Mevcut Atık Isı Kazanı (020-E-1211) ve Ekonomizer sökümü, yenisinin tedarigi, montajı ve devreye alınması
İlk İnşaat	Platform yenileme ve kapasite arttırılması
Deha Tech	Türkmenbaşı rafinerinde katalitik reform ünitesinin ısıtma fırınları için refrakter boru malzemelerinin satın alınması ve montajı
İlk İnşaat	Platform yenileme

Çalık Enerji	Ks-1 Şatlık kompresör istasyonu inşaatı
Rönesans	Üre Formaldehit 85 Üretim Tesisi inşaatı
Adasa	Hükümet tribünü yerinde Yeni Bina Projesi Mermer kaplama işleri
Rönesans	Depegum AVM
Boer Teknoloji	Ülke Geneli Sınır Gümrük Girişleri Güvenlik Sistemleri Projesi
Boer Teknoloji	Ülke Geneli Sınır Gümrük Girişleri Güvenlik Sistemleri Projesi
Boer Teknoloji	Ülke Geneli Sınır Gümrük Girişleri Güvenlik Sistemleri Projesi
Çalık Enerji	Garabogaz Gübre Fabrikası Yenileme işi Süpervizörlük
Psp Mühendislik	Deniz Tekneleri, Araçları, Ekipmanların ve Surveyi Yapılan Kara Radarlarının Onarımı
Rönesans	Kıyanlı Polimer Tesisinin Renovasyonu

b) Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

Vize alımında zorluklar,
Ağır bürokrasi,
Proje dışı istekler,
Haksız mali cezalar,
Hakedişlerin zamanında ödenmemesi,
Haksız menfaat talepleri,
Uygulama esnasında mevzuat değişiklikleri,
Yasal sorunlarını iç hukuk yoluyla çözememe.

c) Firma Özelinde Karşılaşılan Sorunlar

Yetersiz sermaye,
Ülke mevzuatına yeterince hakim olamama,
Kalifiye eleman temini,
Proje yönetiminde eksiklikler,
Bürokratik işlemleri çözümlemede başarısızlıklar.

5- Görüş ve Değerlendirmeler

Türkmenistan yönetimi, yabancı müteahhitlik firmalarının ülkedeki hakimiyetini azaltmak ve yerli müteahhitlik firmalarını geliştirmek amacıyla 2013 yılında bir karar almıştır. Bu karar çerçevesinde, teknik özellik isteyen işler hariç diğer bütün işler Türkmen inşaat firmalarınca yapılmaya başlanmıştır. Özellikle konut, okul, kreş gibi görece basit inşaatlar tamamen Türkmen inşaat şirketlerince yapılmaktadır. Teknik özelliği yüksek projelerde dahi Türkmen firmaları projenin belirli bölümlerinde taşeron olarak hizmet verebilmektedir.

Ülkede büyük projeleri hayata geçiren en büyük inşaat firmamız olan Polimeks inşaat ülkedeki faaliyetlerine son vermiştir. bununla birlikte GAP İnşaat, Çalık Enerji, Rönesans Endüstri, İlk İnşaat firmaları aldıkları projelere devam etmektedirler.

Bir süredir yüksek seyreden doğalgaz fiyatlarının gerilmesine rağmen doğalgaz ve petrol ihracatından elde edilen gelir Türkmenistan'ın gelirleri arasında önemini korumaktadır. Bu kapsamda enerji çevrim santralleri, doğalgazdan benzin üretim tesisleri, üre ve fosfatlı gübre fabrikaları, cam fabrikası, yağ gibi tarımsal ürün işleme tesisleri, inşaat malzemeleri fabrikaları, hastane ve diğer sağlık tesisleri, yeni karayolu ve otoyolların yapımı, demiryollarının modernizasyonu ve yeni hatların yapımı, askeri ve ticari gemi yaptırılması gibi büyük ve önemli projelerin hayata geçirilmesi gündemde yer almaya devam etmektedir. Firmalarımızın gelecek dönemde bahse konu yeni projelerde ihale alabileceği öngörülmektedir.

Diğer taraftan, Türkmenistan'ın Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye olması, Dışişleri Bakanları düzeyinde sıcak temaslar ile Sayın Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanı Yardımcımız, TBMM Başkanı, Bakan ve diğer üst düzey devlet yetkililerinin Türkmenistan ziyaretleri ile Türkmenistan Milli Lideri ve Devlet Başkanının ülkemize yaptıkları ziyaretler iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesine olumlu katkıları olmuştur.